

MELDCODE
vanaf 1-1-2019

Inleiding

Sinds 1 juli 2013 zijn professionals verplicht de meldcode te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Het verplichte gebruik van een meldcode staat in de wet beschreven en geldt o.a. voor de sector kinderopvang, waar Noah onder valt.

De houder van een kindcentrum stelt voor het personeel een meldcode vast waarin stapsgewijs wordt aangegeven hoe met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt omgegaan. Deze meldcode draagt er redelijkerwijs aan bij dat er zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden.

Het doel van de meldcode is het tegengaan en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat erom dat er op tijd wordt gesignaleerd en dat er iets gedaan wordt met de signalen.

Het kunnen signaleren van kindermishandeling is een belangrijke competentie waarover iedere beroepskracht die met kinderen werkt dient te beschikken.

De meldcode geeft een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Elke stap wordt afzonderlijk toegelicht en is specifiek toegespitst op Noah.

Vormen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Definitie Kindermishandeling:

Kindermishandeling is elke vorm van bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (Wet op jeugdzorg 2005).

Hieronder vallen ook verwaarlozing en onthouden van essentiële hulp, medische zorg en onderwijs en het getuige zijn van huiselijk geweld.

Lichamelijke mishandeling

Er is sprake van lichamelijke mishandeling wanneer de verzorgers het kind verwonden.

Voorbeelden: de verzorger slaat en schopt het kind, de verzorger brandt het kind met een sigaret, bijten, snijden, dwingen om schadelijke stoffen in te nemen, meisjesbesnijdenis en het Shaken Baby Syndroom.

Lichamelijke verwaarlozing

De verzorger is niet in staat of bereid tot het verschaffen van minimale zorg t.a.v. de lichamelijke behoeften van een kind op een of meerdere gebieden: voeding, kleding, onderdak, bezoek aan arts en/tandarts, hygiëne.

Voorbeelden: de verzorger zorgt regelmatig niet voor eten voor de kinderen, het kind is vuil en heeft (langdurig en regelmatig) luizen, de verzorger zorgt niet voor een geschikte slaappleats voor het kind. Het kind komt altijd met vieze luiers en heeft ernstige luierslag, het kind heeft medicijnen nodig, maar de verzorgers zorgen er niet voor dat het kind ze regelmatig krijgt, een kind wordt 's nachts vele uren alleen gelaten.

Emotionele mishandeling

Vrijwel alle vormen van kindermishandeling brengen negatieve emotionele/psychologische boodschappen over naar het kind.

Voorbeelden: de verzorger kleineert het kind vaak, er is sprake van partnergeweld, de verzorger geeft het kind de schuld van relatieproblemen, de verzorger staat geen vriendschap met leeftijdsgenootjes toe, het kind wordt achtergesteld bij andere kinderen uit het gezin, het kind wordt gepest, getreiterd, de verzorger houdt het kind vaak thuis om op jongere kinderen te passen; de verzorger is ervan op de hoogte dat het kind zich inlaat met illegale praktijken maar grijpt niet in; de verzorger verkoopt drugs in het bijzijn van het kind; het kind wordt ingeschakeld bij de verkoop van drugs.

Getuige zijn van huiselijk geweld: kinderen die opgroeien in een gewelddadig gezin, voelen de spanning, horen de kreten, zien de verwondingen, willen tussenbeide springen en kunnen daardoor ernstige psychische schade oplopen. Die kinderen leven in constante angst.

Emotionele verwaarlozing

Het kind onthouden wat het voor zijn geestelijke gezondheid en ontwikkeling nodig heeft. Het ontzeggen van warmte, aandacht, respect, contact, nooit eens knuffelen.

Seksueel misbruik

De verzorger heeft seksueel contact met het kind, probeert dit te hebben of laat het kind kijken naar, ter bevrediging van de seksuele gevoelens van de betrokken verzorger en/of uit geldelijk gewin.

Voorbeelden: de verzorger laat het kind pornografisch materiaal zien, de verzorger betreft het kind in wederzijdse masturbatie, de verzorger verkracht het kind.

Vrouwelijke genitale verminking

Er vindt een ingreep plaats aan de uitwendige geslachtsorganen, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd.

Verdeling van verantwoordelijkheden

Verantwoordelijkheden directie, bestuur, manager, leidinggevende:

- Opnemen van het protocol kindermishandeling in het kwaliteitsbeleid van de organisatie.
- Aanstellen van een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Deskundigheidsbevordering opnemen in scholingsbeleid.
- Regelmatig trainingen en andere vormen van scholing aanbieden aan groepsleidsters, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen om deskundig te kunnen handelen.
- Investeert in de opleiding van nieuw en zittend personeel.
- Informeren van ouders en medewerkers over dit beleid en dit beleid borgen in de organisatie.
- Zorgdragen voor voldoende deskundigheid bij medewerkers over signaleren en omgaan met (vermoedens van) kindermishandeling.
- De werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om meldcode te optimaliseren.
- Afspraken maken over hoe de medewerkers ondersteunt worden als ouders hen aanspreken op het gebruik van de meldcode.
- Afspraken maakt over de wijze waarop de verantwoordelijkheid wordt opgeschaald indien de signalering of verwijzing voor een kind stagneert.
- Investeren in een open aanspreekcultuur.
- Eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van het protocol.
- Eindverantwoordelijkheid dragen voor de implementatie en borging van de meldcode en SISA

Verantwoordelijkheden aandachtsfunctionaris:

- Verantwoordelijk voor de implementatie en borging van de meldcode in de organisatie.
- Herkennen van signaleren die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Functioneren als vraagbaak binnen de organisatie voor algemene informatie over (het protocol) kindermishandeling.
- Overleg plegen met de medewerker die zorg heeft over een kind.
- Kennis hebben van de handelwijze volgens het protocol van de meldcode.
- Vaststellen van taken van een ieder (wie doet wat wanneer).
- Zo nodig contact op nemen met het AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) en/of politie voor advies of melding.
- De aansluiting van de meldcode op werkprocessen uitvoeren.
- Toezien op dossiervorming en verslaglegging.
- Waken voor de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen.
- Toezien op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin.
- Toezien op verslaglegging.
- Afsluiten van het protocol.
- Evalueren van de genomen stappen met betrokkenen.
- Bijhouden van de sociale kaart.
- Periodiek bijstellen van het protocol.

Verantwoordelijkheden pedagogisch medewerker kindercentrum:

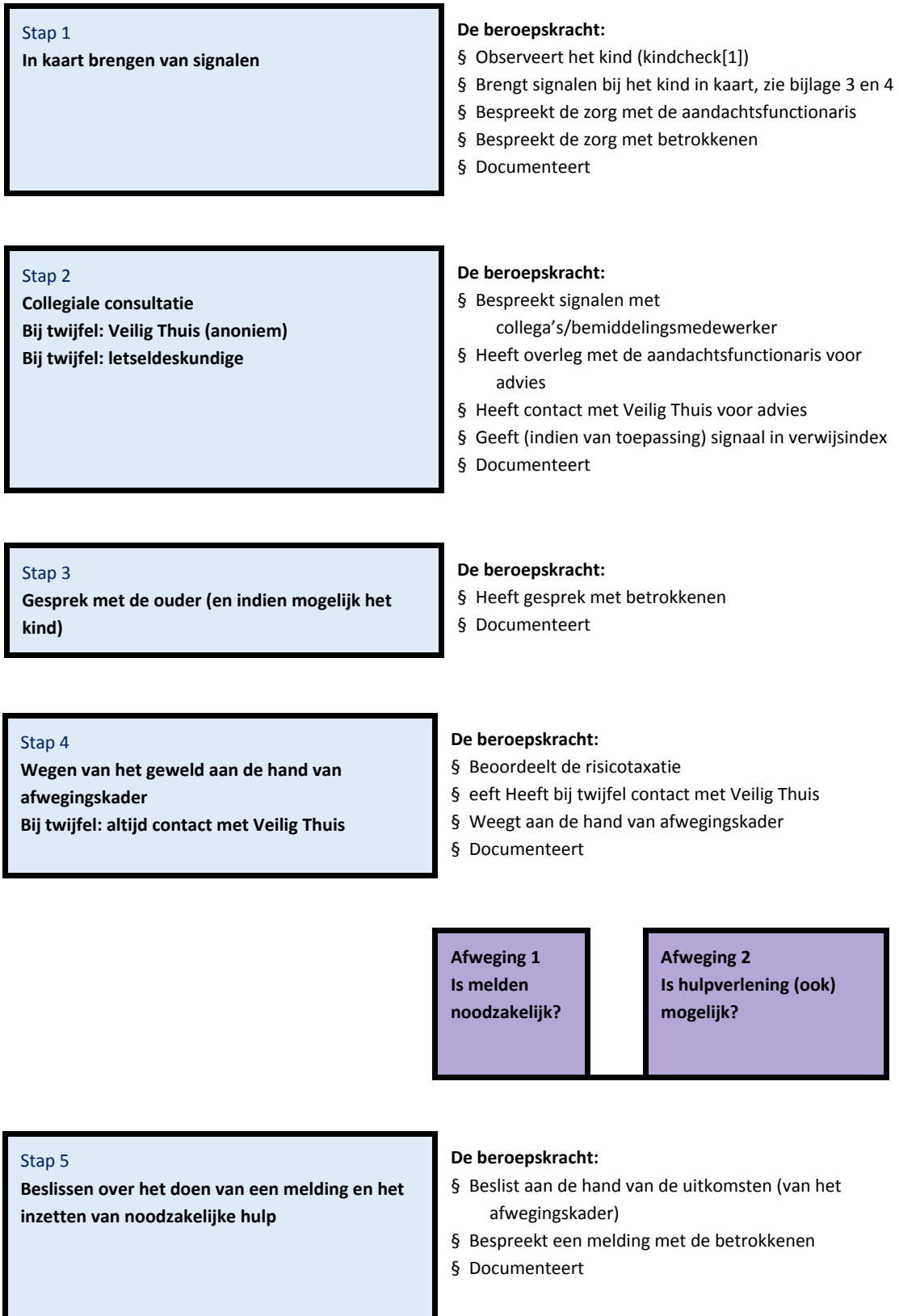
- Herkennen van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- In kaart brengen van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Alert zijn op signalen rondom kindermishandeling gepleegd door een pedagogisch medewerker waarbij ongewenste omgangsvormen opvallend zijn of door kinderen onderling.
- Kennis hebben van het instellingsbeleid (o.a. dit protocol).
- Kennis hebben van de sociale kaart.
- Overleg plegen met de leidinggevende bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Uitvoeren van afspraken die zijn voortgekomen uit het overleg met de leidinggevende, zoals observeren of een gesprek met de verzorger.
- Zorgen delen met ouders.
- Bespreken van de resultaten van deze ondernomen stappen met de leidinggevende.
- De privacy van het kind en/ of verzorger beschermen.
- Bijhouden van een kind dossier waarin de ondernomen stappen worden vastgelegd.

De directie, de aandachtsfunctionaris en de groepsleidsters zijn **niet** verantwoordelijk voor:

- Vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling.
- Verlenen van professionele hulp aan ouders of kinderen (begeleiding, therapie).

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling met afwegingskader

Onderstaande stappen worden in de volgende paragraaf toegelicht.

2.1. De stappen van de meldcode en het afwegingskader

De stappen die worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde staat niet vast en kan in de praktijk anders verlopen. Waar het om gaat, is dat de beroepskracht op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij/zij besluit om al dan niet een melding te doen. Als er gedurende het doorlopen van de stappen in de meldcode geen zorgen meer bestaan dan kan de meldcode worden afgesloten. Dit wordt dan gedocumenteerd.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist onkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom belangrijk om uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik worden gemaakt van de signalenlijsten (bijlage 3 en 4) en de observatielijst (bijlage 5).

Het is gebruikelijk om in deze stap in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegrond zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Gastouders maken hierover duidelijke afspraken met hun gastouderbureau. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Deze kunnen in het kinddossier worden bewaard, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die worden verzameld. Bij het verwerken van deze gegevens wordt rekening gehouden met de [Algemene Verordening Gegevensbescherming](#).

Stap 2: Collegiale consultatie en bij twijfel Veilig Thuis en/of een letsel deskundige

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Dit is de medewerker werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie met specifieke deskundigheid op het terrein van kindermishandeling en huiselijk geweld. Het wordt aanbevolen om bij twijfel advies te vragen aan Veilig Thuis of een letsel deskundige. Dit is doorgaans een taak voor de aandachtsfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtsfunctionaris opgepakt).

Overleg is - afhankelijk van de interne afspraken van de kinderopvangorganisatie - mogelijk met de volgende interne collega's: de leidinggevende, de bemiddelingsmedewerker (van het gastouderbureau), de gedragswetenschapper, de aandachtsfunctionaris of een collega uit dezelfde groep. Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD. Indien de kinderopvangorganisatie deelneemt aan het zorgadviesteam (ZAT) is het ook mogelijk om het kind binnen dit team te bespreken. Tevens kan worden samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin, het buurtteam, etc.

Consult bij Veilig Thuis of deskundige op het gebied van letselduiding

Indien de aandachtsfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook kan Veilig Thuis worden betrokken als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Een letseldeskundige kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of advies moet worden gevraagd bij Veilig Thuis of een letseldeskundige.

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtsfunctionaris gevoerd door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam. Door de ouder continu te betrekken en mee in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de beroepskracht/aandachtsfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de beroepskracht/aandachtsfunctionaris advies krijgen van Veilig Thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, kan dit een zorgelijk signaal zijn en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicjongeren te overwegen indien de kinderopvangorganisatie op dit systeem is aangesloten.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en indien mogelijk met het kind)

De aandachtsfunctionaris bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. De kinderopvangorganisatie kan er echter ook voor kiezen dat het gesprek door de beroepskracht wordt gevoerd, eventueel samen met aandachtsfunctionaris, bemiddelingsmedewerker of leidinggevende. In die gevallen wordt het gesprek altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig Thuis. In de voorbereiding is het van belang rekening te houden met emoties van de ouder(s) en het kind, zoals boosheid, verdriet en angst veroorzaakt door onmacht, loyaliteit, isolement en schaamte.

Voor het gesprek met de ouders (en eventueel het kind) kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

1. Leg de ouders (en eventueel het kind) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie;
3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven. Vraag hoe ouders dit ervaren. Ga respectvol om met de emoties;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen. Leg uit waarom je het gedrag zorgelijk vindt: wat zijn de effecten voor het kind;
5. Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst worden gemotiveerd zodat de zorgen over hun kind kunnen worden gedeeld. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Vraag naar wat het met de ouders doet. Het benoemen van hun emoties kan de motivatie tot veranderen vergroten. Maak steeds duidelijk dat jullie beiden hetzelfde doel hebben: het beste voor het kind. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen. Ook kan Veilig Thuis betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn.

Indien wordt besloten om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren (bijlage 6). Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Hierover kan ook advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus zullen worden afgewogen. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie voor tips ook [de handreiking participatie van kinderen 2018](#).

Stap 4: Wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis

en

Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

De beroepskracht weegt in samenwerking met de aandachtsfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie (inschatting van risicofactoren) uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren of een melding te doen.

Het is belangrijk dat de kinderopvangorganisatie alles goed registreert.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten.

Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Het afwegingskader

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen.

Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

NB. Beroepskrachten in de kinderopvang hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners van de kinderopvangorganisatie. Beroepskrachten kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. De kinderopvang kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming tussen sectoren (bijvoorbeeld met het onderwijs) is hierbij erg belangrijk.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

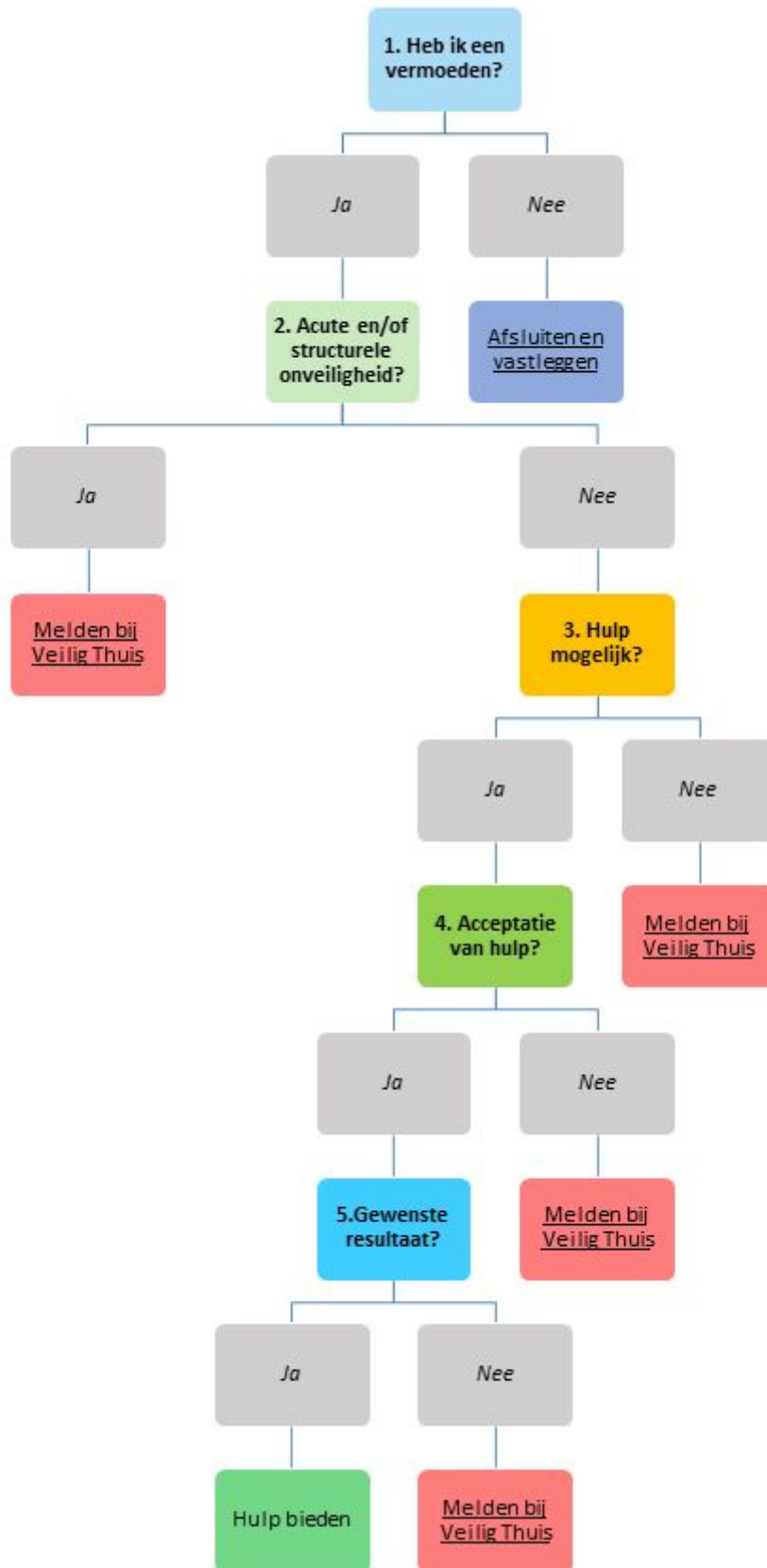
Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1: In ALLE gevallen van *acute onveiligheid* en/of *structurele onveiligheid* en *disclosure*.

Meldnorm 2: In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3: Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het afwegingskader in beeld

	<p>1. <u>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</u></p> <p>Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier Ja: Ga verder met afweging 2</p> <p><i>Als wordt ingeschat dat er géén zorgen zijn over (een dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling, sluit de beroepskracht het doorlopen van de meldcode af en vermeldt deze conclusie in het kinddossier. Een veelvoorkomende situatie is dat er wel zorgen zijn, maar dat deze zorgen geen (dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling betreffen. Bijvoorbeeld omdat er kindproblematiek is waargenomen in combinatie met pedagogische onmacht van ouders, echter zonder dat dit de (emotionele) veiligheid van het kind bedreigt. Ook dan sluit de beroepskracht de meldcode af en noteert deze conclusie in hetzelfde dossier. Hulp kan vervolgens worden georganiseerd, geboden en geëvalueerd voor de gesignaleerde, niet tot onveiligheid leidende, problemen.</i></p> <p><i>Wanneer een beroepskracht op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden heeft van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling volgt de tweede afwegingsvraag.</i></p>
<p>Meldnorm 1</p>	<p>2. <u>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</u></p> <p>Nee: Ga verder met afweging 3 Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p><i>Ernstige onveilige en/of schadelijke situaties dienen altijd gemeld te worden bij Veilig Thuis, ook wanneer een beroepskracht inschat dat hij en de organisatie mogelijkheden hebben om hulp te bieden of te organiseren. Met deze melding kan Veilig Thuis vroegere, maar ook eventuele toekomstige signalen van huiselijk geweld over de betrokkenen, combineren.</i></p>
<p>Meldnormen 2 en 3</p>	<p>3. <u>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Ga verder met afweging 4</p> <p><i>Bij effectieve hulp rondom huiselijk geweld en/of kindermishandeling is veiligheid het hoofddoel. Goede hulp bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling is gericht op alle leden in een (gezins)systeem: minderjarigen en volwassen, pleger(s) en slachtoffer(s). Er wordt met alle betrokkenen samengewerkt in het maken, evalueren en uitvoeren van veiligheids- en hulpplannen.</i></p> <p>4. <u>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u></p> <p>Nee: Melden bij Veilig Thuis Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p> <p><i>In deze afwegingsvraag staan de mogelijkheden van de betrokkenen tot het aanvaarden van hulp bij (dreigend) huiselijk geweld en/of kindermishandeling centraal. Het gaat erom dat de betrokkenen, alle leden van het (gezins)systeem, maar ook het (bredere) netwerk van (informele) steunfiguren bereid en in staat zijn de voorgestelde hulp direct aan te gaan. In het afwegingskader leidt de vierde afwegingsvraag tot een melding indien hulp wordt afgehouden. Vaak is bij aanvang niet helemaal helder hoezeer de betrokkenen bereid en in staat zijn zich in te zetten. De redenen om de hulp te aanvaarden kunnen divers zijn. Hun motivatie kan vooral intrinsiek of extrinsiek van aard zijn. Ook de mogelijkheden van de betrokkenen en hun netwerk verschillen. Door direct en in samenwerking met de betrokkenen en ketenpartners veiligheidsafspraken en hulpverleningsafspraken te maken wordt vaak helder wat de bereidheid en de mogelijkheden van de betrokkenen zijn.</i></p>

	<p>5. <u>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</u></p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis. Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p> <p><i>De beantwoording van deze afwegingsvraag leidt tot een melding bij Veilig Thuis indien wordt vastgesteld dat hulp onvoldoende resultaat oplevert: (het risico op) onveiligheid duurt voort, onveiligheid herhaalt zich of hulp stagneert.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> § <i>Het gaat dus om situaties waarin hulpverleners hulp bieden bij zorgen over onveiligheid én de hulp binnen de gewenste termijn niet leidt tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en het welzijn van de betrokkenen (en/of de ontwikkeling van minderjarigen)</i> § <i>De problematiek ernstiger of groter blijkt dan verwacht</i> § <i>De uitvoering van het veiligheid- en/of hulpverleningsplan is vastgelopen.</i> <p><i>Om deze laatste afwegingsvraag zorgvuldig te beantwoorden is het nodig dat binnen de hulp die beroepskrachten bieden, duidelijk is afgesproken met betrokkenen uit het (gezins)systeem en met andere hulpverleners met wie wordt samengewerkt, aan welke doelen en resultaten wordt gewerkt.</i></p> <p><i>Hoe en door wie wordt vastgesteld of de veiligheid voldoende is bereikt? Hoe wordt de veiligheid gemonitord en gedurende welke periode? Wanneer sprake is van een acuut onveilige situatie of structureel onveilige situatie is het van belang dat, na het doen van een melding bij Veilig Thuis, in de eerste plaats met Veilig Thuis duidelijk is besproken en afgesproken wat de termijn is (in dagen, weken of maanden) waarbinnen specifiek genoemde resultaten ten aanzien van de veiligheid behaald moeten zijn.</i></p>
--	--

Uitwerking meldnormen in vijf afwegingsvragen in stap 4 van de meldcode

Het is van belang dat goed wordt gekeken wanneer de vragen samen met Veilig Thuis moeten worden doorlopen. Als er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid of disclosure, moet je melden bij Veilig Thuis en moeten de vragen drie tot en met vijf altijd met Veilig Thuis worden doorlopen.

Indien er sprake is van 'weet het niet', ga je uit van 'Nee'.

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn de volgende definities en voorbeelden opgesteld. Onder iedere definitie staan een aantal praktijkvoorbeelden uit de kinderopvangsector.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> § Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft § (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe § Poging tot verwurging § Wapengebruik § Geweld tijdens de zwangerschap § (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar § Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking) § Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel § Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt § Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn § Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs § Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Voorbeelden uit de praktijk van acute onveiligheid:

- Van een kind op de buitenschoolse opvang is bekend dat de ouders in scheiding liggen en dat deze scheiding moeizaam verloopt. Aan het kind is dit merkbaar in gedrag: stil, terughoudend soms angstig. Dit gedrag is duidelijk veranderd. Op een dag zijn beide ouders aanwezig op de opvang tijdens het brengen en de situatie escaleert. Vader en moeder krijgen een woordenwisseling die leidt tot een fysieke confrontatie. Dit gebeurt voor de ogen van hun eigen kind, maar ook van andere kinderen.
- 's Morgens wordt een kind gebracht en je merkt dat hij erg stil is. Vader heeft geen tijd en komt niet binnen maar loopt meteen terug naar zijn auto en vertrekt naar zijn werk. Het kind begint te huilen en je merkt dat hij niet wil dat je hem optilt. Normaal wil hij altijd opgetild worden dus dit valt je direct op. Als je vraagt waarom je hem niet op mag tillen zegt hij 'au'. Je tilt zijn truitje op en ziet een gesp van een riem op zijn ruggetje staan.
- De ouders van een kind zijn uit elkaar. Op de dag dat moeder en hun kind zullen verhuizen, sluit vader moeder op terwijl haar baby op de opvang is. Moeder weet zich te bevrijden en haalt haar baby op, maar wil toch gewoon terug naar huis omdat ze zich vreselijk schaamt. We weten haar over te halen om eerst familie en vervolgens de politie te bellen zodat ze veilig kan verhuizen.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld/onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<p>§ Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.</p> <p>§ Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorgers.</p> <p>§ Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.</p>

Voorbeelden uit de praktijk van structurele onveiligheid:

- Een ouder komt regelmatig haar kinderen halen van de opvang met een alcoholvlucht om haar heen. Aan de kinderen is qua gedrag niets merkbaar, maar het is wel al opgevallen dat ze er onverzorgd uitzien, te kleine schoenen dragen en ongezond eten en drinken. Bij navraag blijkt dat er soms voor de kinderen helemaal geen eten in huis is.
- Je merkt al langere tijd van een kind dat hij liever bij jou wil blijven en echt niet naar huis toe wil. Als je vraagt waarom het hij niet naar huis wil geeft hij aan dat mama nooit tijd voor hem heeft en altijd alleen moet eten. Moeder is alleenstaand en heeft het financieel niet breed. Er zijn verschillende schulden en moeder moet alle dagen werken om rond te kunnen komen. Het komt dan ook wel eens voor dat moeder op het laatste moment in moet springen voor een collega en het opvangkind alleen moet eten en soms ook alleen naar bed moet gaan. Het kind is echter nog niet op een leeftijd dat het goed voor zichzelf kan zorgen en alleen thuis kan blijven. Moeder geeft aan dat het echt niet anders kan. Hoe kan zij immers anders nieuwe kleren of speelgoed kopen. Je hebt het al regelmatig met moeder besproken, maar ze neemt het in jouw ogen niet serieus.
- Een kind in de peutergroep is met drie jaar en tien maanden nog niet zindelijk. Moeder heeft op aandringen van de pedagogische medewerkers hierover al eerder contact opgenomen met de ouder-kind adviseur, maar komt afspraken niet na omdat ze "druk is met een verhuizing". Het gezin staat op school bekend als problematisch, maar de school heeft hier verder geen grip op, volgens de ib-er. Moeder maakt een chaotische indruk. De ib-er geeft aan dat ze er bij moeder "niet doorheen komt". De basisschool wil de peuter niet toelaten als het kind met vier jaar niet zindelijk is. Het kind dreigt hierdoor tussen wal en schip te vallen, wat gezien de thuissituatie niet wenselijk is. Er komt opnieuw een gesprek met moeder en de ontwikkelingsconsulent van de kinderopvangorganisatie om te bespreken dat moeder de zindelijkheidstraining met hulp van de ouder-kind adviseur moet gaan oppakken. Als zij dit niet doet, wordt contact opgenomen met Veilig Thuis.
- Op de voorschool is een kind met zeer lastig te hanteren en onveilig gedrag vertoont: volwassenen en andere kinderen pijn doen zonder aanwijsbare redenen, op banken klimmen en er vanaf vallen, recht voor een kind in de zandbak gaan staan en zand in de ogen van het andere kind strooien, etc. Als dit met moeder wordt besproken, zegt zij dat er niets aan de hand is en dat het komt omdat de pedagogisch medewerkers niet streng genoeg zijn. Na veel moeizame gesprekken gaat zij akkoord met externe ondersteuning op de groep, maar ze wil beslist niet dat dit in het dossier wordt opgenomen, dan wel overgedragen aan de basisschool als het kind vier jaar wordt. Ook wil zij geen hulpverlening inschakelen of het kind verder laten onderzoeken.

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Voorbeelden uit de praktijk van disclosure:

- Je vangt als gastouder in het huis van de ouder op en speelt verstoppertje met de kinderen. Op het moment dat jij je wil gaan verstoppen zegt een kind dat je niet in de voorraadkast mag komen. Dit is namelijk voor stoute kindjes. Als je hem vraagt waarom het voor stoute kindjes is zegt hij dat hij altijd in de kast moet als hij niet luistert. Zijn grote zus komt eraan en zegt tegen het kind dat hij dat niet van papa en mama mocht zeggen en dat als hij het weer zegt hij vanavond weer in de kast wordt opgesloten. Dan moet je maar luisteren zegt zijn grote zus. Als je aan zijn zus vraagt of zij ook wel eens in de kast moet zegt ze dat ze nu altijd luistert maar haar broertje er wel in moet zitten in het donker.
- Een peuter vertelt een verhaal over een boos familielid en dat hij pijn had. Na doorvragen blijkt dat hij aan zijn piemel had gezeten en volgens het familielid was dit heel erg stout. Het familielid heeft er daarom als straf sambal op gesmeerd.
- Moeder komt naar het kinderdagverblijf met een blauw oog. Ze heeft een vage verklaring dat haar man haar per ongeluk geraakt heeft, omdat hij geschrokken was: moeder was per ongeluk op de hond gaan staan. Hun peuter vertelt later die dag dat hij gezien heeft dat vader een borstel naar moeder gegooid heeft. Dit wordt met moeder besproken. Moeder gaat ermee akkoord dat er een gesprek komt met haar, met vader en met een pedagogisch medewerker van de voorschool.

Wanneer is hulpverlening (ook) mogelijk?

Nadat is besloten of een melding noodzakelijk is zal ook worden besloten, bij voorkeur door de aandachtsfunctionaris, of de beroepskracht hulp kan bieden/organiseren .

Daarvoor gelden de volgende vereisten:

Vereisten voor het organiseren of bieden van goede hulp bij geweld:

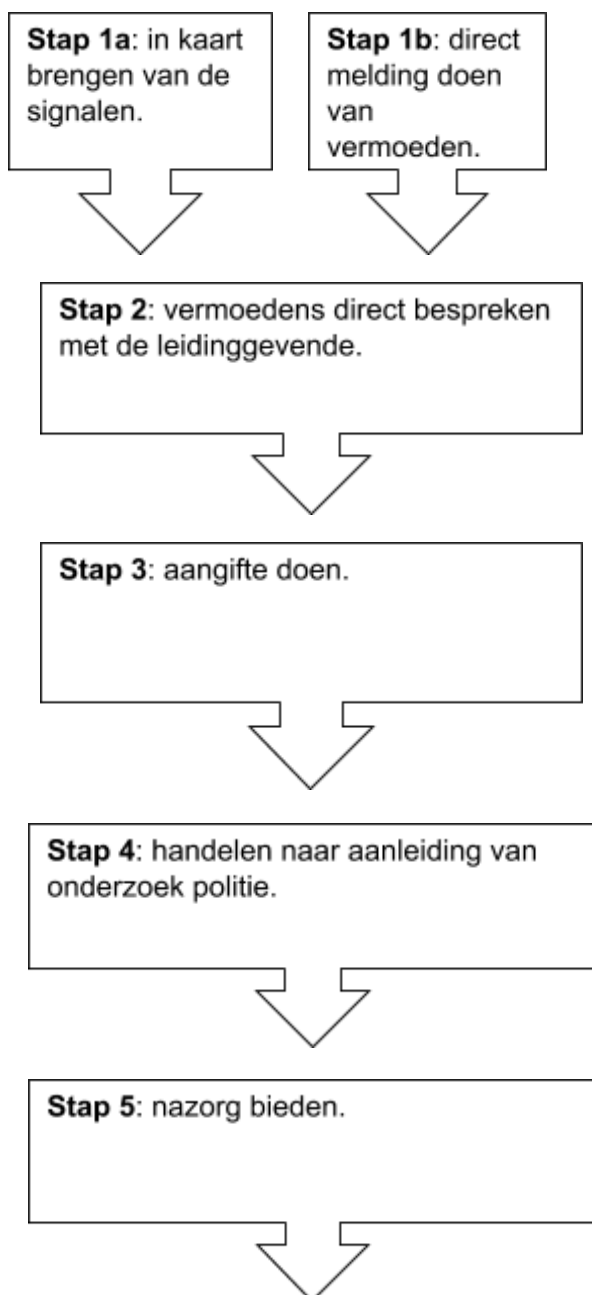
- § Er is voldoende zicht op (on)veiligheid
- § Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- § Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid. Er wordt gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van geweld
- § Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n)
- § Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met *alle* betrokkenen binnen het gezin of huishouden, waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld
- § Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Hulp bieden/organiseren is onvoldoende mogelijk indien de beroepskracht binnen de (samenwerkings)mogelijkheden van diens organisatie:

- § Onvoldoende zicht heeft op (on)veiligheid in het heden
- § Onvoldoende zicht kan krijgen op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- § Onvoldoende mogelijkheden heeft om passende en samenhangende hulp te bieden met veiligheid als resultaat constateert dat onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Route bij mogelijk geweld- of zedendelict door een collega

Dit hoofdstuk geeft een instructie over hoe te handelen in geval van een mogelijk geweld- of zedendelict bij een kind door een collega. Het is van belang om in een zeer moeilijke situatie als deze, zorgvuldig met alle betrokkenen te kunnen blijven omgaan. De route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega kan houvast bieden door het volgen van het onderstaande stappenplan.

Toelichting op de 5 stappen: bij vermoeden geweld- of zedendelict jegens een kind door een collega

Stap 1a: In kaart brengen van de signalen.

Van de groepsleidster wordt verwacht dat zij in staat is om signalen te herkennen die zouden kunnen wijzen op kindermishandeling (een mogelijk geweld- of zedendelict). Dit geldt ook voor een vermoeden van kindermishandeling gepleegd door een collega binnen het Peutercollege.

De groepsleidster signaleert, raadpleegt de signalenlijst en kijkt op welke signalen de vermoedens gebaseerd zijn. Vervolgens noteert de groepsleidster de signalen goed. De groepsleidster zal eerder ongewenste omgangsvormen van een collega naar een kind signaleren dan direct misbruik. Wanneer de vermoedelijke pleger wel op heterdaad betrapt wordt, is het van belang de peuters in veiligheid te brengen en direct de leidinggevende in te schakelen. En eventueel na overleg ook de politie.

Stap 1b: Direct melding doen van vermoeden.

De groepsleidster dient altijd direct de leidinggevende op de hoogte te stellen van zijn twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Stap 2: Vermoedens direct bespreken met vertrouwensinspecteur.

De directie is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van Onderwijs. Samen gaan zij na of er sprake is van een reëel vermoeden. De vertrouwensinspecteur adviseert de leidinggevende over aangifte.

Stap 3: Aangifte doen

Als er een redelijk vermoeden is, moet er aangifte worden gedaan. Het Peutercollege heeft hierin een meldplicht. De kinderen worden dan direct afgeschermd van de vermoedelijke dader door deze op non-actief te stellen of te schorsen. De leidinggevende deelt dit mee aan alle betrokkenen. Het kan zijn dat de ouders pas worden ingelicht wanneer men zeker is van de schuld van de pleger. De signalen worden vervolgens door de politie, nader onderzocht. Zij voeren gesprekken met alle betrokkenen. Melding maken van een mogelijk geweld- of zedendelict is niet hetzelfde als beschuldigen.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van onderzoek politie.

De directie van het Peutercollege moet het onderzoek van de politie volgen. Zij mogen zelf geen stappen ondernemen die indruisen tegen de bewijslast van de politie. Uit het onderzoek.

Stap 5: Nazorg bieden

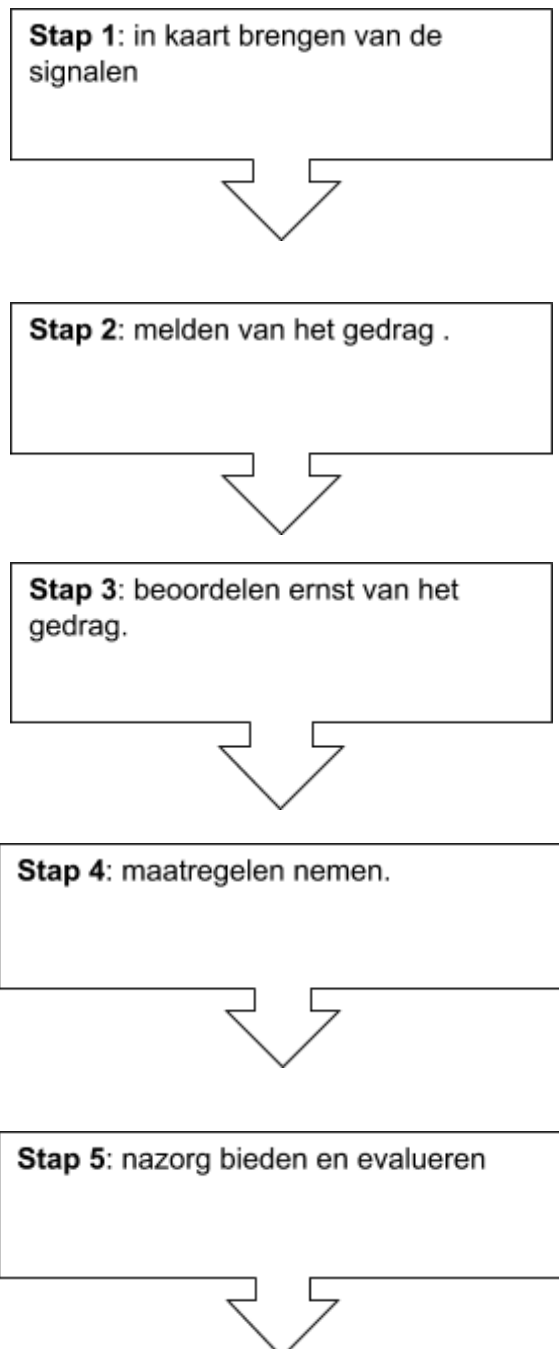
Het is belangrijk dat het Peutercollege nazorg biedt aan alle betrokkenen. Dit kan geboden worden door middel van ouderavonden of het uitnodigen van deskundigen. Het Peutercollege kan zich hierin laten adviseren door de GGD.

Met de groepsleidsters kan apart gesproken worden over wat zij nodig hebben om het gebeurde te verwerken.

Als binnen een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is de kans groot dat ook de media hiervan op de hoogte komt. Het is verstandig om van tevoren zorgvuldig te overwegen hoe er wordt omgegaan met de pers.

Route bij signalen van seksueel overschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Dit hoofdstuk geeft een instructie over hoe te handelen wanneer groepsleidsters met seksueel overschrijdend gedrag tussen kinderen onderling geconfronteerd worden. De volgende stappen moeten hierbij gevolgd worden.

Toelichting op de 5 stappen: bij vermoeden geweld- of zedendelict jegens een kind door een collega

Stap 1: In kaart brengen van de signalen.

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht. Raadpleeg hierbij de signaleringslijst in de bijlage. Bespreek de signalen met collega's en de aandacht functionaris. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. Leg de signalen vast in het kinddossier.

Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer een groepsleidster signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, moet dit gemeld worden bij de leidinggevende. De groepsleidster brengt de ouders van de betrokken kinderen (zowel pleger als slachtoffer) op de hoogte worden. Hierbij is het van belang dat de groepsleidster goed rapporteert in het kinddossier.

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag.

De ernst van het gedrag moet beoordeeld worden. Dit is een taak van de leidinggevende. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Licht seksueel overschrijdend gedrag: hierbij wordt de situatie in het teamoverleg besproken en is externe hulp nog niet nodig. Het is nodig dat de groepsleidster dit gedrag begrenst, hierop reageert en het bespreekbaar maakt met de ouders.
- Matig seksueel overschrijdend gedrag: Hierbij wordt het kind duidelijk een verbod opgelegd om dit gedrag te laten zien en ook uitgelegd waarom dit het geval is. De betrokken kinderen worden in de groep goed geobserveerd en ouders worden actief betrokken. De leidinggevende neemt contact op met het AMHK om zich te laten adviseren in deze casus.
- Ernstig seksueel overschrijdend gedrag: er moeten maatregelen komen die garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden (lees stap 4).

Stap 4 Maatregelen nemen.

Het AMHK wordt door de leidinggevende ingeschakeld voor het inwinnen van advies. Mogelijk wordt na aanleiding van dit gesprek een onderzoek gestart. Ook gaat de leidinggevende in gesprek met de ouders van zowel de pleger als het slachtoffer en wordt door leidinggevende ondersteuning voor hen geregeld. Hierbij moet de vraag aan ouders gesteld worden wat zij nodig hebben. Het kan zijn dat hierin de beslissen genomen moet worden om voor een kind de plaatsingsovereenkomst te beëindigen.

Stap 5 Handelen.

De volgende handelingen zijn mogelijk na uitkomst van intern onderzoek:

- Het kind blijft op de groep
- Het kind gaat naar een andere groep; andere locatie of andere kinderopvangorganisatie
- Het inzetten van hulp
- Melding bij het AMHK

Signalen van kinderen die kunnen wijzen op mishandeling:

Lichamelijk

Signalen bij kinderen tot 12 jaar:

- onverklaarbare blauwe plekken, schaafwonden, kneuzingen of botbreuken
- krab, bijt- of brandwonden
- littekens
- slechte verzorging in kleding, hygiëne en voeding
- onvoldoende geneeskundige of tandheelkundige zorg
- achterstand in ontwikkeling (motoriek, spraak, taal, emotioneel, cognitief)
- psychosomatische klachten (buikpijn, hoofdpijn, misselijk)
- vermoeidheid, lusteloosheid
- genitale of anale verwondingen
- jeuk of infectie bij vagina of anus
- opvallend vermageren of dikker worden
- recidiverende urineweginfecties of problemen bij het plassen
- niet zindelijk (vanaf vier jaar) bij een verstandelijke beperking kan de zindelijkheid leeftijd afwijken
- afwijkende groei of gewichtscurve
- kind gedijt niet goed
- kind komt steeds bij andere artsen of ziekenhuizen
- houterige manier van bewegen (benen, bekken 'op slot')
- pijn bij lopen of zitten
- seksueel overdraagbare aandoening
- slaapproblemen; voeding-of eetproblemen

Extra bij kinderen tot 4 jaar:

- lichaam stijf houden bij optillen

Emoties en gedrag bij kinderen tot 12 jaar

- extreem zenuwachtig, gespannen, angstig of boos
- teruggetrokken gedrag
- in zichzelf gekeerd, depressief
- passief, meegaand, apathisch, lusteloos
- kind is bang voor de ouder
- plotselinge verandering in gedrag
- veel aandacht vragen op een vreemde manier
- niet bij de leeftijd passende kennis, gedrag of omgang met seksualiteit
- vastklampen of veel afstand houden
- angst of schrikreacties bij onverwacht lichamelijk contact
- zelfverwondend gedrag
- overijverig
- jong of ouwelijk gedrag
- stelen, brandstichting, vandalisme
- altijd waakzaam
- (angst voor) zwangerschap
- extreem verantwoordelijkheidsgevoel
- niet spelen met andere kinderen (vanaf 3 jaar)
- afwijkend spel (ongebruikelijke thema's die kunnen wijzen op kindermishandeling)
- snel straf verwachten
- gebruik van alcohol of drugs
- agressieve reacties naar andere kinderen
- geen interesse in speelgoed of spel

Extra voor kinderen tot 4 jaar

- angstig bij het verschonen
- driftbuien
- vertraagde spraak- taalontwikkeling

Signalen bij het gezin

- onveilige behuizing
- onhygiënische leefruimte
- sociaal geïsoleerd: gesloten gezin dan hulp vermijdt
- kind gedraagt zich anders als ouder in de buurt zijn
- gezin verhuist vaak
- gezin wisselt vaak van huisarts, specialist of ziekenhuis
- relatieproblemen van ouders
- lichamelijk of geestelijk straffen is normaal in het gezin
- gezin kampt met diverse problemen
- regelmatig wisselende samenstelling van gezin
- sociaal economische problemen; werkloosheid, uitkering, migratie
- veel ziekte in het gezin
- geweld tussen gezinsleden
- andere kinderen zijn uit huis geplaatst
- gezin maakt onverzorgde, verwaarloosde indruk

Signalen van ouders

- ouder schreeuwt naar het kind of scheldt het kind uit
- ouder troost het kind niet bij huilen
- ouder reageert niet of nauwelijks op het kind
- ouder komt afspraken niet na
- ouder heeft irreële verwachting van het kind
- ouder heeft zelf ervaring met geweld in het verleden
- ouder staat er alleen voor en heeft weinig steun uit de omgeving
- ouder weigert benodigde medische of geestelijke hulp voor het kind
- ouder heeft psychiatrische psychische problemen
- ouder gedraagt zich nog als kind
- ouder heeft cognitieve beperkingen
- ouder vertoont negatief en dwingend gedrag
- ouder is voor een ander kind uit de ouderlijke macht ontzet
- ouder belast kind met volwassenen zorgen of problemen
- ouder heeft andere kinderen mishandeld, verwaarloosd of misbruikt

Signalen bij kinderopvang

- kind wordt regelmatig te laat opgehaald of gebracht
- geen of weinig belangstelling van ouders voor belevenissen of ontwikkeling van het kind
- afwijkend gedrag van het kind bij het halen en brengen door ouders
- kind wil zich niet uitkleden voor het slapen
- kind wil niet verschoond worden
- knijpen, bijten, haren trekken bij andere kinderen
- kind wordt onverzorgd gebracht (heel volle luier, ongewassen, hongerig)
- kind wordt onverwacht uitgeschreven zonder afscheid

Sociale kaart

1. Aandachtsfunctionaris Kinderopvang Stichting Noah: Jorien Desjardijn en Esma Sarikaya
2. Veilig Thuis: 0800-2000, zie ook de folder
3. Vertrouwensinspecteur: 0900-111 3 111
4. Steunpunt Huiselijk Geweld: 0900-1 26 26 26
5. AMK 0900- 123 123 0